

Ryżyn_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Chrzypsko	
Miejscowość	Ryżyn	PMI_RN

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	30.09.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	00:42:25	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 58,2 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_RN_02	K	69 lat	Przewodnicząca Koła Gospodyń Wiejskich	

Informacje etnograficzne		
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>	
I. Toponomastyka i etnonimy		
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Ojciec mówił, że kiedyś tu uprawiali ryż. Tutaj przy strudze, na dole ale to het przed wojną. Ale Ryżyn był zawsze Ryżyn”.	
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„My to tutaj mówimy, że tutaj jest połowa Ryżyna, tam jest druga, bo jedna część jest parafia Chrzypsko a druga Lutom”.	
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.	
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.	
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.	
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.	
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Nie kojarzę”.	
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„Obchodzimy. Koło Gospodyń organizuje kiedyś to było jakieś lanie wosku a teraz jest zabawa. Jeszcze było ustawianie butów”.
2.	św. Marcina/11 listopada	„Też nie, nie pieczemy raczej nie”.

3.	Adwent	„Taki mam wianek i co tydzień zapalam jedną świeczkę”.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„W domu przed Mikołajem to było czyszczenie butów i wystawianie na okno albo przy drzwiach i Mikołaj przychodził w nocy. To takie drobne prezenty”.
5.	Wigilia	„Kiedyś tata szedł do lasu przynosił choinkę, starsze siostry pomagały mamie w kuchni, my ubieraliśmy choinkę w sam dzień Wigilii, robiliśmy sami ozdoby takie pawie oczka, pierniki wisiały, kupne to było małe co może czubek. Do jedzenia robiliśmy makiełki ale z bułką, karp pieczony, zupa rybna, barszcz z uszkami albo z makaronem ale swojej roboty, ziemniaki duszone, zupa z grzybów albo sos z grzybów ale leśnych nie żadne pieczarki, chleb tradycyjnie, sianko pod obrusem. Opłatki czerwone były to do pieśka się szło i owce mieliśmy w domu.”
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„Obiadu się nie gotowało bo zjadało się to wszystko co po Wigilii zostało”.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Wynosili bramy, wozy przewracali, jak się nie zabezpieczę to i teraz mi wyniosą”.
8.	Trzech Króli	„To do dzisiaj chodzą, dzieci, przebrane. Mają taki ładny żłóbek. Piszemy kredą C+M+B”.
9.	Kolędniczy	„Nie chodzą”.
10.	MB Gromnicznej	„Do dzisiaj zapalam Gromnicę jak jest burza w zeszłym roku to tyle paliłam gromnicę jak jeszcze nigdy w życiu”.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Brak informacji.
12.	Topienie Marzanny	„Oj tu u nas nie.”
13.	Środa Popielcowa	„Woreczki z popiołem na szpilkę się przyczepia j oj ale to w szkole”.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	„Kiedyś brało się normalną palmę taką jak rosną przy drodze, ta palma stała do następnej niedzieli potem ją się spalało”.

16.	Triduum Paschalne	„Przynosiło się wodę święconą do domu i mama szła i wszędzie kropiła żeby się tam darzyło, albo ciernie trzeba było przynieść do domu, takie trzy gałązki”.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Koszyczki jak dziecko było to każde dziecko musiało mieć swój koszyczek i szło się do figury, pisanek to tak się nie robiło, zajacek przychodził i najczęściej to słodczyce były dawane i koniecznie pomarańczko”.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„Lanie to tam było musowo, jak my się lali to w domu to pływało”.
19.	Zielone Świątki	„Musiała być brzoźka przyniesiona koło domu i po tatarak trzeba było iść”.
20.	Boże Ciało	„To się szło na procesję i musiała być gałązka brzuski koniecznie przyniesiona, i wkładało się ją do ogrodu w kapustę żeby robaków nie było i się takie wianki robiło nie parzysta ilość albo 5 albo 7”.
21.	św. Jana	„Tu nie ma”.
22.	MB Zielnej	„To się bukiety robi zboża dołącza się kwiatki i to się idzie święci i to jest cały rok”.
23.	MB Siewnej	„To tak nie obchodzili”.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Tradycyjnie jedziemy groby sprzątać, palić świeczki”.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„Jak wózek to musiała być kokardka czerwona, jak nie ochrzczone to nie można było z dzieckiem wyjechać”.
2.	Ślub i wesele	„Ślub to córki gospodarzy wychodziły kiedyś w środę, bo to był ktoś ważny i to było do południa bo popołudniu nie było Mszy. Pól teram kiedyś był dzień przed weselem teraz robią tydzień wcześniej”.

3.	Śmierć i pogrzeb	„Kiedyś nieboszczyk leżał w domu, latem piasku trzeba było nanosić takiego mokrego”.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Szare jaja to jest takie pół litra wody trochę warzyw, dodaje się ziele angielskie, liść laurowy, robi się zaklepkę z mąki dodaje się octu i wbija się jajka i do tego ziemniaki. Zupę z dyni, czernina.”
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Jedna kapliczka ufundowana jest przez wioskę na drodze na Białcz, jeszcze przed wojną. A po wojnie w 1945 roku pan Kukucki dał kawałek ziemi i ludzie zbudowali”.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„Trochę mamy w tym roku nie mieliśmy, sami robimy wieńce, potem jest zabawa dożynkowa”.
2.	Dni gminy/wsi	„Dzień dziecka mamy co roku ale to różnie nie raz zaraz po zakończeniu roku albo przed rozpoczęciem szkoły”.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.